

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์ศิลาจารึกหลักที่ ๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรียนรู้ทักษะสื่อสาร พิจารณางานเขียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลาจารึกหลักที่ ๑ (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ลักษณะคำประพันธ์

ศิลาจารึกหลักที่ ๑ มีลักษณะคำประพันธ์เป็นร้อยแก้ว มีสัมผัสเป็นบางตอน ใช้คำไทยแท้และคำภาษาถิ่นเหนือเป็นส่วนมาก มีคำเขมร บาลีสันสกฤตปนบ้างเล็กน้อย แต่งเป็นประโยคสั้น ๆ ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ได้ใจความชัดเจน บางตอนมีเสียงสัมผัสไพเราะ ทำให้จำได้ง่ายและมีการซ้ำคำเน้นย้ำเพื่อเพิ่มน้ำหนักของคำให้กระชับหนักแน่น และช่วยให้ใจความกระจ่างยิ่งขึ้น

ลักษณะการเขียนในศิลาจารึก

๑. ตัวอักษรเขียนจากซ้ายไปขวาและอ่านจากซ้ายไปขวา
๒. การวางตำแหน่งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้
 - เขียนพยัญชนะและสระอยู่บนบรรทัดเดียวกัน
 - วรรณยุกต์และนฤกhitอยู่บนพยัญชนะ ถ้ามีทั้งนฤกhitและวรรณยุกต์ให้เขียนต่อกัน
 - สระส่วนใหญ่เขียนไว้หน้าพยัญชนะ เว้นแต่สระอะ อา และ อำ เขียนไว้หลังพยัญชนะ
 - สระอะ เมื่อมีตัวสะกดใช้ตัวสะกดซ้อนกัน เช่น ขบป อ่านว่า ขับ วง อ่านว่า วัง
 - สระเอียใช้ ย เมื่อมีตัวสะกด เช่น รยง อ่านว่า เรียง พยง อ่านว่า เพียง ถ้าไม่มีตัวสะกดใช้ ยียย เช่น มยย อ่านว่า เมีย
 - สระอือ และสระออ ไม่ใช้ อ เคียง เช่น ซี อ่านว่า ซือ พ์ อ่านว่า พ่อ
 - สระอัว เมื่อไม่มีตัวสะกด ใช้ -ว เช่น หว อ่านว่า หัว
 - ใช้ นฤกhit แทนสระอำ เช่น บัรเอ อ่านว่า บำเรอ
 - นฤกhit ใช้แทน ม เมื่อเป็นตัวสะกด เช่น พนั อ่านว่า พนม
 - ไม่ไ้คู่ไม่มีใช้ ให้ใช้รูปเอกแทน เช่น กดี อ่านว่า กดี
 - วรรณยุกต์ที่ใช้มีเพียงรูปเอกกับรูปโทเท่านั้น วรรณยุกต์รูปเอกใช้เหมือนปัจจุบันและใช้รูป + แทนวรรณยุกต์รูปโท เช่น พ์ อ่านว่า พ่อ ไ้ อ่านว่า ไ้
๔. ตัวพยัญชนะสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช มีไม่ครบ ๔๔ ตัว ตัวที่ไม่มี ได้แก่ ณ ฑ ฒ ฬ ฮ
๕. ตัวเลขไทยมีไม่ครบ ๑๐ ตัว ตัวที่ไม่มี ได้แก่ ๓ ๖ ๘ ๙
๖. ตัวอักษรไทยสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรูปและวิธีเขียนหลายครั้ง บางรูปยังมีเค้ารูปเดิมอยู่จนเป็นรูปอักษรปัจจุบัน